

אורות פלא

אורות פלא

מתורתו של רבינו אליעזר פאפו זי"ע, מח"ס "פלא יועץ"
לקט דרושים ומאמרי מוסר, שנלקטו מתוך ספריו

סבך
לחירות
סבך רבינו
אליעזר פאפו
זי"ע, מח"ס
"פלא יועץ"
ועוד

פרשת כי תצא תשפ"ו

כי תבנה בית חדש ועשית מעקה לגגך ולא תשים דמים בביתך כי יפל הנופל ממנו. (כב ח)

וכתב הרב האר"י הקדוש (משנת חסידים מסכת בריאה דערבית) בענין התפללות, כי בכל תפלה ותפלה נעשה תקון חדש אשר לא נעשה ביום אתמול, כי אין יום דומה לחברו ואין תפלה דומה לחברתה, ומחשבה זו מועלת הרבה לענין הפניה, שאינו דומה חשק האדם וכוונתו בדבר חדש כמו בדבר שקבר הרגל בו, והנסיגון יוכיח. ולזה צונו לנו רבותינו זכרונם לברכה (עי' תחומא פ' כי תבוא א), בכל יום יהיו בעיניך פחדשים. והנה תבנות התפלה נקרא בית, כמו שכתוב בספר יצירה (פרק ד' יב) שתי אבנים בונות שני בתים וכו'.

ואפשר זה רמז הכתוב "כי תבנה בית" שהם תבנות התפלה, "חדש" יהיו בעיניך פחדשים, כדי לכוון בהם "ועשית מעקה" גדר וסוג, כדי שיהיו בעיניך פחדשים, "לגגך" דע מה למעלה ממך בשמים ממעל, שבכל יום נעשה תקונים חדשים ואין תפלה דומה לחברתה, "ולא תשים דמים בביתך", ולא תשים בדעתך כי הם דומים תפלה לחברתה, "כי יפל הנופל ממנו", שאם יבון כך יפל הנופל מכוונתו, "ממנו" מסבת מחשבה זאת. (דו יד)

ויתד תהיה לך על אזנה ויהי בשבתך חוץ וחסרתה

בה ושבתי וכסיתי את צאתי. (כג יד)

דרש בר קפרא, מאי דכתיב "ויתד תהיה לך על אזנה" (דברים כג, יד) אל תקרי אזנה אלא אונה, שאם ישמע אדם דבר שאינו הגון יניח אצבעו באזניו. תנא דבי רבי ישמעאל, מפני מה אנו בלה קשה והאלה רבה, שאם ישמע דבר שאינו הגון יכף אליה לתוכה. תנו רבנן, אל ישמע אדם לאזניו דברים בטלים, מפני שהן נכוות תחילה לאיברי.

ועתה הן בעוון רבים מעמי הארץ וגם קצת מהשרידים מתענגים בשמיעת חדשים ודברים של מה ומאבדים הזמן יקר הערך, וגם בשמיעת דבר שאינו הגון עושים שחוק, לא דין שאין מוחין אלא שמחזקין ידי עוברי עברה. אל בני, לא טובה השמיעה, כי אוי לאזנים שקב שומעות. ושומע לדברי חכמינו זכרונם לברכה משמועה רעה לא ירא ואזניו תשמענה דברי עתיק יומין. (אורות אלים)

כי תהיין לאיש שתי נשים האחת אהובה והאחת שנואה וילדו לו בנים האהובה והשנואה והיה הבן הבכור לשנואה. (כא טו)

הנה במצות ה' אשר הם חובת האדם יש שני סוגים: סוג אהבה, מצות אשר אין בהם תועלת והנאה לגוף. ויש מהם אשר יש בהם תאנה ותענוג לגוף, כמו אכילה ושתייה בשבתות וימים טובים, ומצות עונה, שנפשו של אדם מתאנה להם ומחמדתם. ועקר עשיית המצות צריך שיהיו לשם פועלם בלתי שום פניה. אבל במצות שיש בהם הנאה לגוף קשה הדבר שלא יתערב בהם פניה הנאת עצמו, אבל במצות שאין בהם הנאה, מסתמא יהיה בהן מבחר הפונה לשם שמים.

ואפשר זה רמז הכתוב "כי תהיין לאיש שתי נשים" לפרע אחת משתי חובות להבורא, מלשון "לא תהיה לו כנזשה" (שמות כב, כד). "האחת אהובה" דהיינו מצות שיש מהם הנאה בגופו, "והאחת שנואה" שאין בהם הנאה לגוף, על כל פנים "וילדו לו בנים" - תולדותיהם של צדיקים מעשים טובים (רש"י בראשית 11), הכל למצוה יחשב. "והיה הבן הבכור לשנואה", דבר הכתוב בהווה, כי מסתמא הפונה היותר מבחרת היא למצות שאין בהם הנאה לגוף, כי בני עליה אשר יעשו מצות אשר יש בהם תענוג ולא יכוננו להנאת עצמם כלל

אלא הכל לשם אהבת הבורא, הנם מועטים. ובזה אני מפרש "מה יפית ומה נעמתי אהבה בתענוגים" (שיר השירים 2), שיעשה דוקא לשם אהבת ה' אף במצות שיש בהם תענוגים. (דו יד)

שלח תשלח את האם ואת הבנים תקח לך למען ייטב לך והארבת ימים. (כב ז)
ומה מצוה קלה, שהיא באישר אמרה תורה למען ייטב לך והארבת ימים. קל וחסר למצוות חמורות שבתורה. (חולין קמב.)

יש מצות שמתן שכרן עשה ויש שמתן שכרן כבוד. ומה מתן שכרה של מצות שלוחת הקן? שאם אין לך בנים אני נותן לך בנים, מניין שנאמר "שלח תשלח את האם" (דברים כב, ז), ומה שכר אתה נוטל? "ואת הבנים תקח לך" (שם). מי שהוא חשוף בנים ירדף אחר מצוה זו באשר ירדף הקורא בהרים, לשם שמים, לעשות נחת רוח ליוצרו, ולהבנות לעבודתו יתברך שמו. ולעולם יאמר, ה' הטוב בעיניו הוא יעשה, כי לו נתקנו עלילות. (אורות אלים)

ע

קר התשובה היא התרטה גמורה שיתחרט על מה שעשה שלא כהגון כמי שמתחרט על שהרג בנו יחידו כבעסו או בשכרותו, ואם יכול להחיותו כל אשר בכחו לעשות יעשה. והן אמת שגם הרשעים מלאים חרטות, שתכף שעשה דבר שלא כהגון והלך ממנו היצר הרע, תכף מתחרט מעט ואומר, הלואי שלא עשיתי, יותר טוב היה, באלו גם עכשו הוא טוב, אבל יותר טוב היה אם לא היה עושה. וזה מחמת שהיצר הרע מקטין העברה וממעטה בעיניו, כמו שפרשו המפרשים על פסוק (בראשית ו ה): "וכל יצר מחשבות לבו רק רע", "רק" - לשון מעוט. וזה גם כן הוא כשיש בו לחלוחית של חיות שלא נשקע כל כך באותה עברה, אבל אם הרגל בה נעשה לו כהתה, ולכבו עליו לא יבא, כי יש את לכבו מתי תבוא לידו פעם אחרת ויעשנה.

אבל האיש אשר נגע בלבד וראת ה', נפשו ל' חיה, אם תקפו יצרו ועבר עברה, אז כשנפקחו עיניו בזקנותו וזכר את אשר עשה בילדותו, לבו יחיל בקרבו חיל ביולדה ומר לו מה, ופלגי מים ירדו מעיניו יותר ממי שמתו מוטל לפניו, כי כן נאח וכן יאה למי שהמרה את פי אדוניו אדון רם ונשא והכעיסו על פניו.

וכבר כתב רבנו יונה בשערי תשובה (שער א יג) שלפי היגיון והאנחה שיאנח בשברון מתנים על העוון, ככה נקה לו ינקה האיש מעוון, והן הם יסורים של אהבה שבאים לפי רב האהבה שיש לו עם הבורא יותר ויותר מבנו יחידו ורוחו ונשמתו, ולכן רוחו אליו יעצב איה עשה הרעה הגדולה, וזה יהיה לו למחיה ולפליטה גדולה, כי בזה יתקן את מעותו ויעשה גדר שלא יוסיף על חטאתו. והגדר הגדול לחשב מחשבות טרם עשות שום דבר ודבר דבר אפלו של מצוה, כי פרי המהירות - חרטה (מבחר הפנינים מג כז). ומתוך מתון מבטח לו שלא יחטא ושום תקלה ודבר שאינו מתקן לא ימצא אתו, רק את הכל עושה יפה בעתו, כי בעיניו יראה ולכבו יבין אחרית דבר מראשיתו, ומצא כדי גאלתו.

ב

ל מצות שבתורה בין עשה בין לא תעשה אם יעבר אדם על אחת מהם בין בידון בין בשוגג כשישוב מחטאיו חייב להתודות לפני האלילים יתברך שמו שנאמר (במדבר י ו) איש או אשה כי יעשו מקל חטאת וכו' והתודו - זה ודוי דברים ובה מצות עשה.

וזה אחד מן הדברים אשר הראנו ה' אליהנו גדל מדת טובו, אשר בהעמק האדם את מחשבתו בזה יראה שהוא דבר נפלא הפלא ופלא עד היכן הגיע טובו וחסדו עמו, שבהיותנו מודים לפניו את אשר הכעסנו אותו, למצוה יחשב לנו, וקובע לנו שבר, היש חף מתוך מזה. והנה אדם יראה לעינים, שכל אחד מ ישראל מקנים מצוה זו בכל יום פעמים או יותר, אבל דא עקא שיש תנאי למצוה זו, שישוב מדרך הרעה ויעזב רשע דרכו ואיש און מחשבותיו וישב אל ה' ויהיה מודה ועוזב ורחם, לא כן האומרים הודוי מבלי שים לב אם אומרים ודוי או עשרת בני הקו, ויש את לכבם באותו פרק מחשבות עמל ואון להוסיף על חטאתם פשע, הא ודאי פשיטא דכל כי הא ודויים אחת ותשע לא יועילו לאוצרות רשע, ואדרבא הודוי כזה מכריעו לכף חובה ומוסיף עליו איבה, כי יחרה אף ה' וקנאתו, באמר: ההתל באנוש תהתל בי, אין זה ודוי יהנה אלא זילותא וחוצפא יסגה. ומי שיש לו לב טהור אשר הוא יהודי, יתן לב באמירת הודוי לאמרו בכונה והכנעה רבה, ויגמור בלבו באותו פרק שלא לשוב עוד לכסלה, ואז הודוי יחשב למצוה, ומצוה גוררת מצוה, ויעזרהו האל יתברך לשוב בתשובה.

ביצד מתודה? אומר: אנה ה', חטאתי עויתי פשעתי לפניך, כך וכך עשיתי, והרי נחמתי ובושתתי במעשי, ולעולם איני חוזר עוד לעשות מעשים כאלו. וזהו עקרו של ודוי, וכל המרבה להתודות ומאריך בענין זה הרי זה משבח. ויהיו פיו ולבו שוין, אפלו חייבי מלקיות וחייבי מיתות בית דין אין מתכפר להם במיתתן או במלקיות עד שיעשה תשובה ויתודה. דון מנה, שאין היסורין מקרקין העונות אלא באשר החי יתן אל לבו, שזהו תוכחות על עון ולא מקרה הוא, ויפשפש במעשיו ושב ורפא לו.

סדר היום

הכולל הלכות והנהגות ישרות ערוכות על הסדר על עניני התפילה וכוונותיה סדר אכילה, סדר משא ומתן וסדר הנהגת יום השבת מלוקטים ומנוקדים מספרי רבינו אליעזר פאפו זיע"א "חסד לאִלִּים" ו"בית תפילה"

מזכרת מהודרת

ניתן להשיג תפילה על בניו ובנותיו מרבנו אליעזר פאפו זיע"א מספרי בית תפילה. מעוצב על נייר כרוז 4 עמודים. לשמחות ולהבדיל להנצחה לעילוי נשמות וכו'

